

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

АКУЛЕНКО Ірина Анатоліївна

ТВОРЧИСТЬ І НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ШКОЛЯРІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ З МАТЕМАТИКИ

Актуальним завданням сучасної освіти в умовах Нової української школи є переосмислення змісту навчання, форм і методів його організації, зокрема освітнього процесу з математики, у напрямку активізації творчих здібностей учнівства. Це включає більш активне впровадження навчально-дослідницької діяльності, що має стати фундаментом для розвитку творчого потенціалу учнів. Елементи навчальних досліджень варто інтегрувати в освітній процес з математики у базовій та старшій профільній школі як вартісний, значущий структурний компонент.

Залучення елементів навчальних досліджень в освітній процес не є новацією. Основи навчання через дослідження закладали гуманісти Франсуа Рабле, Мішель де Монтень, Джон Локк і Жан Жак Руссо, а сьогодні ці ідеї знаходять практичне застосування і теоретичний розвиток у сучасних наукових розвідках (А. Карлашук, Г. Лиходєєва, С. Скворцова, О. Онопрієнко, Л. Букалова, Д. Васильєва). Навчальні дослідження мають спонукати школярів до самостійного і свідомого застосування основних прийомів творчої діяльності – таких як аналогія, абстрагування, класифікація, а також методів наукового пізнання: моделювання, експерименти, спостереження. Творча природа досліджень сприяє формуванню наукового мислення, дозволяючи учням не лише здобувати знання, але й генерувати власні інтелектуальні продукти, які мають для них особистісну новизну.

Освітній процес із математики спрямований на розвиток широкого спектру навчально-дослідницьких умінь, які відображають різні аспекти діяльності: когнітивний, організаційний, комунікаційний [1]. Залежно від характеру діяльності, учні набувають низки умінь, що стимулюють їх творче мислення й науковий підхід.

Когнітивні вміння (інформаційно-рецептивний аспект) включають спостереження, виявлення проблем і суперечностей, проведення експериментів, збирання, фіксування, систематизацію й класифікацію зібраних даних та результатів спостережень і експериментів, а також наукових повідомлень різними способами. Учні також навчаються здійснювати бібліографічний пошук і узагальнювати отримані дані, використовуючи свої творчі здібності для інтерпретації інформації.

Когнітивні вміння (аналітико-синтетичний аспект) включають вміння виділяти головне; формулювати проблему та припущення (гіпотезу). Учні навчаються аналізувати, співвідносити й порівнювати (зіставляти і протиставляти) факти, явища, концепції, точки зору, узагальнювати,

абстрагуватися. У школярів формується здатність створювати математичні моделі, що описують досліджуване явище, предмет, працювати з різними математичними моделями (розв'язувати рівняння, нерівності, доводити тотожності й нерівності, перетворювати математичні вирази, виявляти залежності, зокрема й функціональні, унаочнювати їх за допомогою графічних зображень, математичних формул), робити висновки й аргументувати їх;

Організаційні вміння сприяють плануванню та організації експериментальної діяльності, а також добору й застосуванню різних методів дослідження (для емпіричного і теоретичного дослідження), допомагаючи школярам вибудовувати послідовність своїх дій. Це забезпечує розвиток креативного підходу до вирішення практичних завдань.

Рефлексивно-комунікаційні вміння формуються шляхом письмового й вербального оформлення планів, процесу і результатів досліджень, роботи з математичними моделями у вигляді схем, малюнків, таблиць та математичних описів. Учні розвивають здатність вербально формулювати думки у зовнішньому та внутрішньому мовленні, здійснювати само- та взаємоконтроль і само- та взаємооцінку, проводити само- та взаємоаналіз.

Окремі дії, що входять до операційного складу цих умінь, можливо і доцільно цілеспрямовано формувати на уроках математики в усіх учнів, а не лише у математично обдарованих школярів. З цією метою спочатку доцільно спиратися на життєвий досвід учнів та учениць. І потім долучати досвід оперування способами математичної діяльності

Отже, усі учні, незалежно від математичних здібностей, можуть і повинні розвивати навчально-дослідницькі вміння на уроках і в позаурочній роботі з математики. Це досягається шляхом використання життєвого досвіду як основи для навчання, а також поступовим залученням до різних видів математичної та навчально-дослідницької діяльності. З цією метою вчителю стають у нагоді спеціальні завдання, які адаптовані до рівня підготовки й інтересів учнів. Ці завдання не тільки сприяють розвитку навчально-дослідницьких умінь, але й стимулюють творчість, надаючи учням можливість створювати власні інтелектуальні продукти, які є новими й цінними для них.

Список використаних джерел:

1. Тарасенкова Н. А., Акуленко І. А. Організація навчальних досліджень у навчанні алгебри в 7 класі НУШ. Актуальні питання природничо-математичної освіти: зб. наук. праць. Випуск 1(23), 2024, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Суми, 2024. С. 96-104.

2. Summary. Akulenko Iryna. Creativity and Educational-Research Activity of Students in the Educational Process of Mathematics. *The article presents various types of educational-research skills that can and should be developed in the teaching of mathematics. Their classification is carried out based on different aspects (cognitive, organizational, communicative, etc.) of students' learning activities.*

ЗМІСТ

АКУЛЕНКО Ірина Анатоліївна Творчість і навчально-дослідницька діяльність школярів в освітньому процесі з математики	3
АНДРЮЩЕНКО Ірина Сергіївна STEM-освіта як складова процесу модернізації системи освіти в Україні	5
АРНАУТОВА Лариса Валентинівна Формування креативного мовлення у дітей з затримкою психічного розвитку	8
БАБАЧУК Юлія Михайлівна Психолого-педагогічні умови розвитку рухової творчості дітей старшого дошкільного віку	11
ВАНСУК Mykyta Developing Creativity In Students	14
ВАНСУК Olena Development Of Personal Creativity	18
БАЛАКІРЄВА Вікторія Анатоліївна Розвиток креативного мислення майбутніх учителів початкової школи як передумова результативної професійної діяльності	22
БАРТЄНЄВА Ірина Олександрівна Теоретичний аспект створення креативного освітнього середовища для розвитку креативності майбутніх учителів	24
БАТЮК Наталія Орестівна Формування креативності майбутніх учителів мистецьких дисциплін через усвідомлення символічної образності української культурної спадщини	27
БАШАВЕЦЬ Наталія Андріївна Розвиток креативності вчителя фізичної культури як ресурсу інноваційного потенціалу особистості	31
BEREZOVSKA Liudmyla Creative Development Of A Preschool Child Through Artistic And Speech Activities	35
БИКОВА Світлана Валентинівна Креативність як ключовий фактор успішності особистості та інноваційного розвитку	37
БОЙКО Володимир Васильович Визначна роль креативного мислення при розв'язанні нетипових проблем	40
БОНДАРЕНКО Ірина Геннадіївна Теоретичні аспекти розвитку креативних здібностей студентів	42
БОРТОВ Андрій Сергійович Розвиток креативності як фактор підвищення психологічної стійкості особистості	46
БРИНЗА Ірина Вячеславівна, ЧЕРНЕНКО Наталія Миколаївна Креативність як важлива складова професійного розвитку здобувачів освіти	49
БУЗДУГАН Олена Анатоліївна Креативність як складова діяльності майбутнього вчителя східних мов	52
BULGAKOVA Valentyna Factors of Creativity Development	55